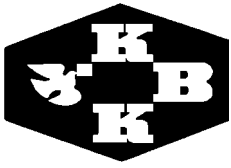

KISGRAFIKA

52. évfolyam. Megjelenik egy évben négyszer.

Kiadja a „Kisgrafika Barátok Köre Grafikagyűjtő és Művelődési Egyesület”.

Postacím: 1538 Budapest, Pf. 519., internetcím: www.kisgrafika.hu

Szerkesztőbizottság: dr. Arató Antal, Ürmös Péter, V. Tóth Kornélia

Felelős kiadó: Palásthy Lajos titkár; e-mail: info@kisgrafika.hu

Horváth Hermina metszete, Op. 177 (2002), 120×90

T A R T A L O M

Palásthy Lajos: Búcsúzunk szerkesztőnktől: dr. Soós Imre életútja

Csiby Mihály: Requiem aeternam...

Ürmös Péter: Soós Imre publicisztikája

Vasné Tóth Kornélia: Ex libris KBK. A Kisgrafika Barátok Köre kiállítása

Salamon Nándor: Tíz év – száz kiállítás

HÍREK – LAPSZEMLE – KÖNYVESPOLC – EGYESÜLETI HÍREK

2013/1

BÚCSÚZUNK SZERKESZTŐNKTŐL DR. SOÓS IMRE ÉLETÚTJA

Soós Imre ezt az önéletrajzát 2009. december 14-én írta, és részemre egy lezárt borítékban ideadta, hogy elhunyt után felhasználható legyen. 2013. január 27-én történt elhalálozása folytán immár közreadható. Palásthy Lajos titkár

Dr. Soós Imre a Heves községhez tartozó egyik tanyán, a Polgártelepen született 1921. március 24-én. Édesapja, idősebb Soós Imre, az uradalom intézője volt, aki két gyakornok munkatársával vezette az 500 holdas szőlőtelepet.

(A birtok életéről szól az „Emlékeim a Polgártelepről” című írása.)

Az apa Sopron megyei középparaszti családból származott. 1919-ben vette feleségül Gerszi Mária postatisztviselőt, akinek szülei Tarnaörsön az Orczy család alkalmazásában álltak. Apja, Gerszi Péter volt a bárócsalád kastélyának gondnoka, anyja pedig az ottani háztartást vezette.

A Soós házaspárnak két gyermeke született. A fiatalabb Tibor a katonatiszti pályát választotta. Két évvel idősebb Imre fiuk az elemi iskola négy osztályát az uradalomhoz tartozó Sárnapusztán, osztatlan iskolában végezte el. Ezt követően a budapesti Piarista Gimnázium tanulója lett, ahol 1939-ben tett „jó” eredménnyel érettségi vizsgát. Az év őszén joghallgatónak iratkozott be Egerben az Érseki Jogakadémiára. Egri diákélete csak 1939 ősziéig tartott, ekkor ugyanis felvették díjnyújtóknak a Belügyminisztérium Számvevőségéhez. Jogi tanulmányai ezzel nem szakadtak meg, mert „mezei jogászként” (ami a későbbi levelező oktatásnak felel meg) évenként Egerben alapvizsgát tett. Három ilyen vizsga után két jogi szigorlat letételére a budapesti Pázmány Péter Tudományegyetemen került sor. 1944-ben ott avatták államtudományi doktorrá.

Munkahelyén, a BM-ben, előléptetésének feltétele az Államszámviteli Államvizsga letétele volt. Az említett szakvizsga után „számvevőségi gyakornok” majd „számtiszt” rangfokozatba léptették elő. Az utóbbi esemény idején már gyakran bombázták az angolszász légierők a fővárost. A BM épületének légoltalmi parancsnoka őt a Kun utcai Tüzoltó-főparancsnokság egy hónapos tiszti tanfolyamára küldte. Az ott megszerzett tiszti oklevél alapján katonai bevonulásáig ellátta az épület légóparancsnokának helyettesítését is.

Az akkori jogszabályok lehetővé tették, hogy az egyetemi tanulmányokat végző fiatalok ennek befejezéséig a katonai szolgálat megkezdésére halasztást kapjanak. A doktorátus megszerzésével 1944-ben az engedély hatályát veszítette. Így az őszi bevonulások idején megkapta behívóját az 5. Gépkocsizó Tüzérszázadhoz. Az eredetileg az Andrassy laktanyában

Vályi Csaba rézkarca, C3 (2011), 90×120

honos alakulat a doni harcokban igen megrokkant. Maradékát a behívó szerint Jászládányban kereste, de a szovjet hadsereg közeledése miatt a Dunántúlon, Csór községben találta meg. Innen a felszerelés felvétele után nyomban útnak indították Hajmáskérre, tüzér-karposzományos iskolára.

(Az itt kezdődött katonai élet eseményeit naponta vezetett naplója tartalmazza. Egy további füzet szól az ezt követő amerikai és francia hadifogságról, mely 1946 márciusának közepén ért véget.)

Másfél esztendei kényszerű távolléte alatt szülei semmit sem tudtak sorsáról. Hazatértekor szüleit jó egészségben találta.

Az akkori földreform során a Polgártelepet felosztották. A két fiú (Soós Imre és öccse) apjuk 7 holdnyi szőlőjének művelésében segédkezett. Imrét a háború előtti munkahelyén 1946 novemberében állították munkába. Mivel a Szalay utcai Illetményhivatalban létszámláhiány volt, oda helyezték át az újjászerveződő Rendőrség bérének számfejtésére. Innen visszakerült a BM-be, ahol Rajk László később kinevezte miniszteri fogalmazónak. Belügyi pályafutása 1949-ben „kulák” származása miatt ért véget. Ugyancsak a politika vetett véget a VÁBEV-nél (Városépítési Beruházási Vállalat) szépen indult karrierjének is.

(Ennek az időnek történetét tartalmazza az „Emlékeim életem [munkás] éveiből” című írása.)

1949-ben megnősült. Felesége Szabó Adrienne pénzügyi tisztviselő volt. 1981-ben ment nyugdíjba, mint az OTP körzeti fiókvezetője. Két gyermekük született: Katalin és Tibor. Hosszas betegség után 2002-ben hunyt el.

Soós Imre számára 1949-től a Beton-útépítő Vállalatnál ugyan nem nyugalmasabb, de munkaadó-változásoktól mentes korszak következett. Tervfelbontóként kezdte 1.111 forint fizetéssel és volt anyagkönyvelési csoportvezető, irodavezető, majd 15 éven át a Bérosztály vezető-

Stettner Béla linómetszete, X3/2, 115×60

Vályi Csaba rézkarca, C3 (2011), 90×120

je. Ebből a munkakörből ment 1981-ben 60 évesen nyugdíjba. Vállalatával kapcsolata nem szűnt meg, mert még évekig tagja volt a nyugdíjasok ügyeit intéző bizottságnak, majd 80 éves koráig a Beton Alapítvány kuratóriumának.

A hivatali munka mellett egész élete során többirányú közéleti tevékenységet is folytatott. A TIT tagjaként mintegy 260 előadást tartott művészeti kérdésekről. (Erre az esztétikából 3 éven át esti tanfolyamon szerzett diplomája jogosította fel.)

Az Építők Műszaki Klubjában Almár György építésszel Művészetbarát kört szervezett, mely 11 éves fennállása alatt 236 összejövetelt rendezett.

A Magyar Nemzeti Galéria 1957 után megalakult Baráti Körének kezdettől fogva tagja volt, és 85 éves korában mondott le itt betöltött alelnöki tisztségéről.

1960. szeptember 7-től tagja a Kisgrafika Barátok Körének. Az alapító Stettner Bélával együttműködve szerkesztették a KISGRAFIKA c. folyóiratot. Sok írása jelent meg ebben, de cikkeit közölte a MŰVÉSZET, a MŰGYŰJTŐ és a MŰVÉSZET ÉS BARÁTAI folyóirat is. A nyomtatásban megjelent cikkeinek száma 580 felett jár.

Német nyelven perfektül beszélt, középfokú francia nyelvvizsgát tett. Az angol és olasz nyelvet a háború után a követségek 2-2 éves tanfolyamán sajátította el. A latin nyelvet felsőfokon ismeri, hiszen a Piarista Gimnáziumban ezt a szép nyelvet 8 esztendőn át minden nap gyakorolták, így ez a kultúra gondolkodásának, életvitelének alapja lett.

A rendszerváltozás után a Belügyminisztérium a korábbi, elbocsátással járt méltánytalanságot orvosolta. A rehabilitáció során „Nyugállományú BM főtanácsosi címet” kapott. Ennek legnagyobb előnye az volt, hogy feleségével együtt igénybe vehette a BM kórházának és rendelőjének szolgáltatásait. Neje hosszas, gondos ápolás után ott hunyt el 2002-ben. Ő magát pedig több alkalommal látták el veseoperációja és szívpanaszai miatt.

Soós Imre érdeklődése sokfelé irányult. Szerette a természetet, ismerte a fákat, növényeket, még a latin nevüket is. Feleségével Európa több országában járt, Magyarországot szinte minden ré-

szében ismerték. A képzőművészet szeretete életeleme volt, bár egyetlen rajz, jó ecsetvonás nem került ki kezei közül. Rendszeresen látogatta a múzeumokat, kiállításokat. Több kiálló festőnk, szobrászunk tekintette őt barátjának.

A művészethez 1942-ben Firenzében jutott közel. Ugyanis ekkor tolmácsa és vezetője volt annak a 15 főnyi, festőnövendékekből álló csoportnak, mely országunkat képviselte az ott rendezett nemzetközi festőversenyen. A Képzőművészeti Főiskola hallgatói jól szerepeltek, a 19 éves várpalotai születésű Nagy Gyula önarcképével elnyerte Firenze város nagydíját. A bajai Nikli Ferenc néhány külföldi növendék társaságában a helyben festett képével a 3. díjban részesült.

Az utazás közel 3 hetes olaszországi tartózkodást jelentett, melynek során a résztvevők Firenzén kívül megismerkedhettek Velence, Siena, Róma múltjának emlékeivel.

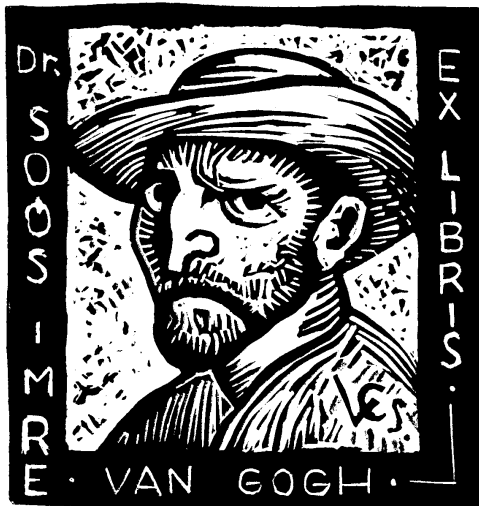
Az olaszországi úton betöltött szerepe alapján később megbízást kapott a Muharay Elemér és Balla Péter által vezetett Ének-, Zene- és Táncegyüttes ifjúsági vezetői teendőinek ellátására. A később Muharay Együttesként ismertté vált csoporttal az orosz megszállásig bejárta az ország számos városát, vidékét. (Az együttes működéséről számszerű adatokkal kiegészített beszámolója megtalálható a Képzőművészeti Intézet irattárában.)

1943 nyarán a Püski Sándor által szervezett első szárszói tábor résztvevői között mintegy tízen voltak jelen az együttesből. Díjmentes részvételüket maga a rendező tette lehetővé abból a célból, hogy énekükkel, táncaikkal a táborútzek és egyéb rendezvények színvonalát biztosítsák.

Soós Imre számára a legkedvesebb magyar művészek Csontváry, Egry és Aba-Novák voltak, de sokat tett barátja, Czimra Gyula festőművész elismerése, munkásságának közkinccsé tétele érdekében. Több előadást tartott diavetítéssel külföldi művészekről, így a francia impresszionistákról is. Hatvan éven át tanulmányozta Van Gogh munkásságát és kutatva annak itthoni visszhangját. Egy korai cikkében hozta a közvélemény tudomására, hogy a világon az első Van Gogh érmet magyar szobrász: Ferenczy Béni mintázta 1936-ban. Hasonló témájú írásainak gyűjteményét, mintegy 20 közleményét tartalmazó iratköteget – annak idegen nyelvű fordításával együtt – őriz az amszterdami Van Gogh Múzeum, az otterlói Kröllér-Müller Alapítvány és a párizsi Musée d’Orsay.

A Van Goghra vonatkozó könyvek, katalógusok és folyóiratpéldányok száma gyűjteményében idővel meghaladta a 600 darabot. A jelentős forrásanyag összegyűjtésében segítségére voltak itthon és külföldön élő barátai Hollandiától Venezueláig, valamint a levelezési kapcsolatában vele együttműködő művészeti múzeumok. A családi költségvetést gyakran megterhelő vásárlások megértő elviselése elhunyt felesége emlékét színesíti. Mindenben megértő, segítő partnerei voltak gyermekei.

A hat évtized alatt tekintélyesre nőtt anyagot századunk elején a Szépművészeti Múzeum megvásárolta. Így az később nagy segítséget jelentett az ottani szakembereknek a 2006-ban megrendezett nagysikerű „VAN GOGH BUDAPESTEN” c. kiállítás előkészítésében.

Vályi Csaba linómetszete, X3 (2011), 100×95

2012 júniusában Ton de Brouwer és Soós Imre

REQUIEM AETERNAM...

Kilencvenkét évvel ezelőtt született a kisgrafika, exlibris-művészet zászlóvivője, a műfaj szakavatott értője, a KISGRAFIKA lapunk szerkesztőbizottságának tagja, a mindannyiunk által tisztelt, szeretett *dr. Soós Imre* tagtársunk.

Most, hogy megszűnt fizikai léted, fájó szívvel gyászolunk. Nemes személyiséged a KBK tagságának szívében felejtethetetlenül tovább él és rekviemet mond e gyásznapon.

A KBK megalakulása óta Te voltál és maradsz az egyesület fennmaradás továbbvivő erejének példaképe. Te mint gyűjtő, cserepartner, nemcsak mint tag voltál az ülések, rendezvények, kiállítások elmaradhatatlan résztvevője, hanem a KISGRAFIKA lapunk oldalain megjelent írásaidat tetted le a magyar kultúra asztalára. Az ötven év alatt megjelent kötetnyi írásod arról tanúskodik, hogy mint a kisgrafika, exlibris avatott értőjét, a széles látókörű, nagyműveltségű személyiséget idézze elénk, állítsa a jövő nemzedék elé.

Mindazt, amit a KBK-ért önzetlenül tettél, a műfaj iránti tiszteletből, s a magyar és egyetemes kultúrtörténetet szolgálva... áldjon meg, ezerszer áldjon a magyarok Istene...

...et lux perpetua luceat tibi (és az örök világosság fényeskedjék neki)!

Csiby Mihály
a KBK volt titkára

Vályi Csaba linómetszete, X3 (2011), 100×138

DR SOÓS IMRE PUBLICISZTIKÁJA

Dr. Soós Imre, mint egyedüli magyarországi Van Gogh szakértő, nagy hozzáértéssel dolgozta fel a nagy holland mester művészetével kapcsolatos kérdéseket, aktualitásokat, amelyekről rendszeresen beszámolt, leginkább a Művészet és Barátai, illetve a Kisgrafika periodikák hasábjain. Az a szoros szakmai kapcsolat, amely a holland Neuen város Van Gogh gyűjteményével és annak szakembereivel kialakult, önmagában véve érdemesíti arra, hogy megossza tapasztalatait a nagyközönséggel. Évtizedes gyűjtő- és kutatómunkája során számos olyan megállapításra jutott, amely hozzájárult a holland festő életművének jobb és teljesebb megismeréséhez és megítéléséhez. Ezt közvetítő levelezésének közreadása még várat magára, de ez sem lenne érdektelen szakmai szempontból. Nem elhanyagolható szempontja továbbá ennek a téma-

Fery Antal fametszete, X2, Op. 647 (1970), 112×76

körnek, hogy sok hazai művészt megnyerve könyvjegyeket valamint plasztikákat, érmeiket készíttetett Van Gogh emlékére, amely egyedülálló kisgrafikai és plakettgyűjteménnyé alakult az évtizedek folyamán. Az ex libris gyűjteményének egy válogatása mai is látható Neuenben.

A külföldi szakmai kapcsolatok, valamint utazások révén más egyéb kiállításokról (Rembrandt-kiállítás Amszterdamban, a Barnes Alapítvány kiállítása) is beszámol a fent említett újságokban, ami nemcsak figyelemfelkeltő szempontból, hanem kultúrák közvetítés tekintetében is jelentős vonatkozású.

Dr. Soós Imre a sok évtizedes munkája során számos művésszel került baráti kapcsolatba, akik művészetét rendszeresen bemutatta ténylegesen az Építők Műszaki Klubjában, vagy írásaiban reprodukciók kíséretében. Így ismerhettük meg szakmai szempontból is különlegességnek számító Czimra Gyula papírkarcait, vagy Vén Zoltán rézmetszetű parafrázisait. Ezek

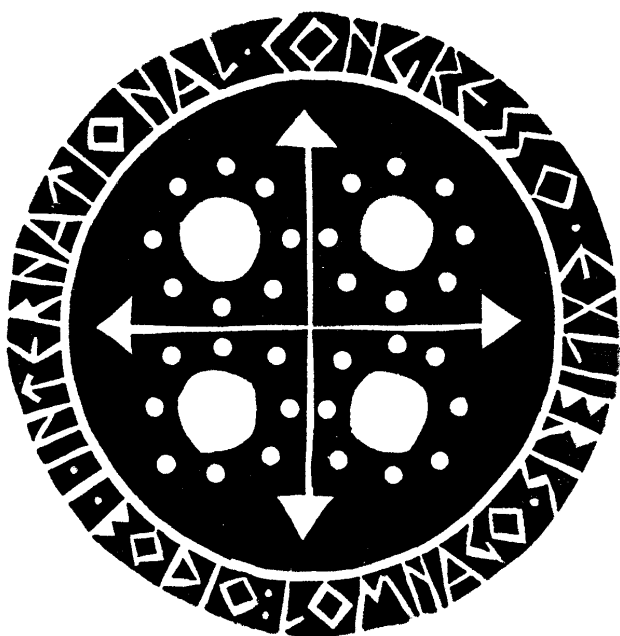

Vályi Csaba linómetszete, X3 (2011), 105×140

a barátságok sok olyan élménnyel gazdagították (Cs. Kovács László, Terukazo Oishi), amelyekről később több írásban is megemlékezett. Művészettörténeti szempontból több ilyen forrásértékűnek tekinthetünk ötven-hatvan év távlatából, például a firenzei festőversenyen induló magyar festőművész növénydékek, köztük Nagy Gyula részvételéről 1942-ben.

Dr. Soós Imre írói munkássága nagyobb részt a Kisgrafika Barátok Köréhez, illetve annak későbbi egyesületéhez köthető, amely most már ötvenkettedik évfolyamában adja ki a Kisgrafika negyedévenként megjelenő újságját. Cikkeiből folyamatosan követhetjük nyomon az egyesületi élet eseményeit, a gyűjtők és a művészek tevékenységeit. Több évtizedig dolgozott az újság szerkesztőjeként, ami sajtótörténetileg is jelentős teljesítmény. Ilyen minőségben nemcsak aktualitásokat, bemutatásokat, köszöntőt és nekrológot írt, hanem a külföldi lapok híreit is fordította, illetve a sajtószemlét szerkesztette. Az így született hatszáz cikk olyan teljesítmény, amely előtt méltán kalapot emelhetünk. Ezekből összeállított jegyzék a Kisgrafika 1996/3. számában jelent meg.

Ürmös Péter

Salamon Árpád linómetszete, X3, Op. 30/2012, Ø100 mm

EX LIBRIS KBK A KISGRAFIKA BARÁTOK KÖRE KIÁLLÍTÁSA

A következő megnyitászöveg 2013. február 6-án hangzott el a Szabó Ervin Könyvtár kiállításán

Kedves Grafikabarátok! Tisztelt Vendégeink!

Szeretettel köszöntöm Önöket. „Ex libris KBK. A Kisgrafika Barátok Köre kiállítása” c. tárlatunk átfogó képet igyekszik nyújtani a kortárs kisgrafika jelesebb művelőiről. Egyúttal az esemény jelentőségét növeli, hogy a kiállítás több jeles évfordulóhoz kötődik. Hazánkban 110 esztendeje, 1903-ban került megrendezésre az *első magyar ex libris kiállítás*. Ennek helyszíne az Iparművészeti Múzeum volt, a szervezés Czákó Elemér (1876–1945) ottani könyvtáros nevéhez fűződtött. Varjú Elemér (1873–1944) művelődéstörténész így értékelte e kiállítás jelentőségét a Magyar Könyvszemle 1903-as számában: „Az ex libris, magyarul könyvtárjegy éppen azokhoz az apró emlékekhez tartozik, a melyeket mi magyarok mint nem eléggé tudományos valamit eddig csak mellőzésünkre tartottunk érdemesnek. Bizonyosan sokan vannak közöttünk, a kik nem ismerik, még többen, a kik, ha tudják micsoda, nem sejtik, mi haszna s célja van ez apró papirlapocskák gyűjtésének, fel nem foghatják, hogy foglalkozhatik velük valaki komolyan s különösen azt nem, miért rendeznek még kiállítást is belőlük.” E felvetésekre a kiállítás katalógusa előszavában a következő válaszokat kapjuk: „...mindenek előtt arra törekedtünk, hogy kiállítás céljából összegyűjtsük s e tekintetben úttörő munkát végeztünk, mind azt, a mi e téren hazánkban régebben készült, megmutassuk közösségünknek, hogy a nemzeti szellem mikor nyilatkozott meg e munkákban legelőször s mily alakban, s mintegy fölélesszük a rég elfeledett műgyakorlatot a most élő magyar művészek érdekében” – azaz a kiállítás célja főképp a magyar vonatkozású ex librisek bemutatása volt.

E kezdeményezésen felbátorodva, 1913-ban – éppen 100 éve – hazánkban is megrendezésre került az *első nemzetközi ex libris kiállítás*. Ennek rendezője a Siklóssy László vezette Szent-György-Czéh Magyar Amatőrök és Gyűjtők Egyesülete (1909) grafikai szakosztálya volt. Ez további lendületet adott a magyar ex libris ügyének.

2013-as jelen kiállításunk tehát több szempontból is jubileumi tárlat. Szervezője az 1959-ben megalakult Kisgrafika Barátok Köre és a Szabó Ervin Könyvtár, mely korábban is több ex libris és kisgrafika kiállítás helyszíne volt. Ezek közül kiemelkedik az 1904-ben alapított könyvtár fennállása 100. évfordulóján, tervezetten 2004-ben, valójában 2005 januárjában a Typoszalon (Magyar Tipográfusok Egyesülete) által szervezett ex libris kiállítás. Ezen a Typoszalon művészeinek és más grafikusoknak mai magyar költők, írók, irodalomkritikák nevére készített ex librisei szerepeltek, emellett régebbi könyvjegyek, ill. szakirodalmi írások is bemutatásra kerültek.

Jelen kiállítás 18 művész munkáiból nyújt ízelítőt. A művészek valamennyien kapcsolatban állnak/álltak a Kisgrafika Barátok Körével. Az ország minden területéről érkeztek, de zömében Budapesten élnek, ill. vannak köztük határon túliaiak, sőt hosszú ideig külföldön élők is. A táblákon szereplő grafikusok, a nevek betűrendjében: az Erdélyből áttelepült, Tiszakécskén, manapság Berkenyén élő *Bardócz Lajos* (1936–), az ugyancsak erdélyi származású, 1990 óta Komlón élő *Bálint*

Ferenc (1960–), a Budapesten élő Csiby Mihály (1922–), a debreceni illetőségű Éles Bulcsú (1983–), a nyírbátori Havasi Tamás (1972–), a Hódmezővásárhelyről származó, de azóta Budapesten élő Imre Lajos (1936–), a Nagyváradról Budapestre áttelepült Kerékgyártó László (1950–), a pestszentlőrinci születésű, ma Kőbányán élő Kőhegyi Gyula (1933–), a székesfehérvári születésű, de Budapesten élő König Róbert (1951–), a Seregélyesről Budapestre elszármazott Sajtó Gyula (1932–), a pápai születésű, Budapesten élő Ürmös Péter (1956–), a tősgyökeres budapesti Vályi Csaba (1937–), a Budapestről Fonyódra áttelepült Vén Zoltán (1941–).

A határon túliak közül a Szlovéniában élő Salamon Árpád (1930–) művei láthatók. A tavaly elhalálozott Antoon Vermeylen (1931–2012) élete nagy részét Belgiumban, Antwerpenben töltötte feleségével, a magyar származású Horváth Herminával (1953–). Az ő alkotásaikból szintén láthatunk válogatást a kiállításon.

A női alkotók közül a Budapesten élő Tavaszy Noémi (1927–) és Varga Edit (1942–) szerepelnek még egy-egy táblával a tárlaton.

A kiállított művészek valamennyien többszörösen díjazott grafikusok, számos kiállítás, pályázat résztvevői. Alkotásaikkal a világ több országában találkozhatunk gyűjteményekben, múzeumokban, katalógusokban.

Stílusát tekintve a kiállítás semmiképpen sem nevezhető homogénnek. Ma, a posztmodern korában, amikor megnövekedett a vizualitás jelentősége, a művészet, a művészi alkotások fontos üzenetet hordoznak, sokféleségükkel széttöredezett világunknak tükrözi. Nem is próbáltam egyetlen gondolatmenet láncolatába felfűzni az itt látható alkotásokat, hisz a kiállításon szereplő művek sokféle művész ars poeticáját, egyéni életfelfogását tükrözik. Az alkotások technikai változatossága is szembeűnő: fametszet, rézkarc, linóleummetszet, aquatinta, tusrajz, számítógépes grafika stb. egyaránt szerepel. A művek motívumkincse, témavilága is szerteágazó.

Sokan állítják, hogy gondolatiságából, ábrázoló múltjából adódóan a grafikát a költészettel lehet rokonítani. Ralph Waldo Emerson (1803–1882) amerikai esszéíró, költő szerint az irodalom az ember törekvése kárpótolni magát helyzeté silányságáért. Thomas Carlyle (1795–1881) skót történetíró szavaival az irodalom a természet apokalipszise, a nyílt titok feltárása, Fichte stílusában szólva, az isteninek folytonos megnyilatkozása a földiben és a közönségesben. Ez áll a képzőművészetre is. Valami többet ad, mint amik vagyunk, általa beteljesülhetünk és kibontakozhatunk. Az intel-

lektuális tartalom és üzenet a művészi szép által valósul meg, ennek megértése, az egyes képi üzenetek interpretálása a néző feladata.

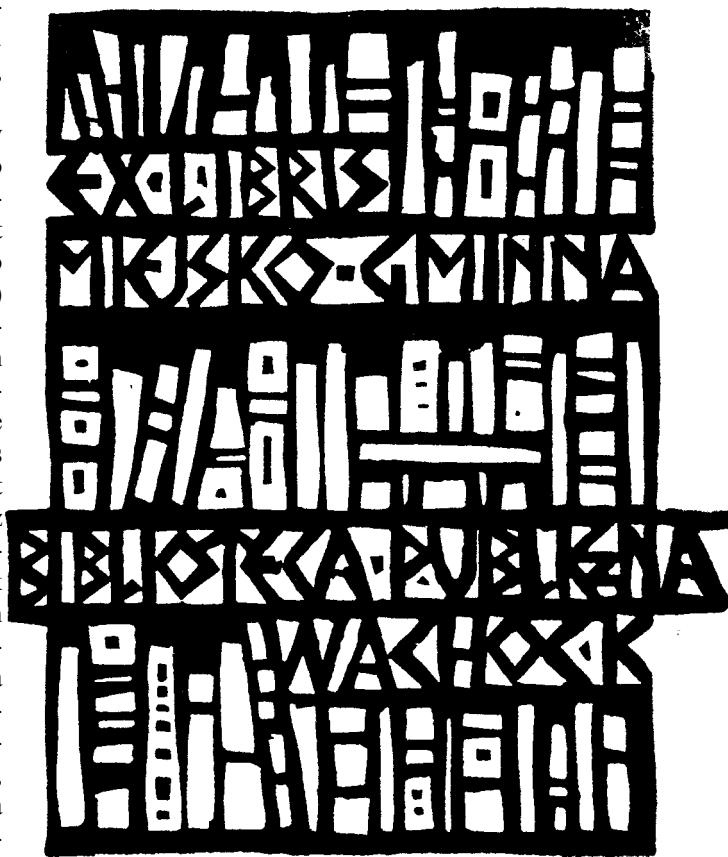
Mivel az ex libriseken, e kisgrafikai alkotásokon különösen sűrítetten jelenik meg a tartalom, e művek megértéséhez nagyfokú vizuális és kultúrtörténeti műveltség szükséges. Ugyanakkor a kisgrafika intim műfaj, személyhez szóló tartalommal. A mai felületes világunkban valami mélyebb üzenet hordozója, úgy funkcionál, mint egy „egyperces”, vagy a költészetben egy haiku, egy epigramma. Tömör, de mégis részletező, aprólékosan kidolgozott, célratörő üzenettel. Intellektuális alkotás, mely gondolkodásra késztet.

Lássunk erre példákat a kiállított művek köréből, a terem elrendezését követve, sorra véve az egyes alkotókat!

A debreceni születésű Éles Bulcsú a legifjabb az itt szereplő grafikusok között. A változatos technikákkal dolgozó művész ezúttal három linómetszetű ex librisét, és egy komputerreprodukcióját (CRD) láthatjuk. 2010–2012 között készült alkotásainak motívumkincse gazdag alkotói fantáziáról tesz tanúbizonyságot: felidéződik a lovagvilág, a 200 éve született Liszt Ferenc alakja. A mitológiai szárnyas ló (pegazus) látható a Székely Géza nevére szóló, székely–magyar rovásírásos ex librisen.

A hidász mérnök végzettségű Imre Lajos alkotásain megfigyelhető a vonzódás a tágabb értelmű történelmi, művelődéstörténeti témákhoz. Utazási élményeinek megörökítése meghatározója grafikai munkásságának. Központi témája az erdélyi táj. Erdélyhez felmenői révén származásilag is kötődik, s ez indulásának terepe is. Épületábrázolásai közül kultúrtörténetileg kiemelkednek a híresebb várakat, ill. templomokat felvonultatók (pl. Kolozsváron a hajdani Magyar utcai kapubástya, Krasznahorka vára, Siklós vára, az esztergomi bazilika stb.). Fametszetei kitűnnek erős, éles kontúrjaikkal.

A nagyváradi születésű Kerékgyártó László 1982-től él Budapesten, a kisgrafika mellett festéssel, díszítőfestéssel is foglalkozik. A Kisgrafika Barátok Köre aktív tagja, számos kiállítás összeállítása – többek között ezé is – a nevéhez fűződik. Festészetében célja a XX–XXI. század embere „tájba helyezett magányának (pszichotáj)” ábrázolása. Ex librisei, alkalmi grafikái – melyek többsége számítógépes grafika és linómetszet – sajátos hangulatot tükröznek. Jelek, számos mögöttes üzenettel. Erdély szinte permanensen fellelhető helyszín alkotásain. Kolozsvár a Sárkányölő Szent György lovasszobrával, Nagyvárad a várost alapító Szent László királyunk alakjával, a várral, a Garamon híddal jelenítődik meg stb. Kerékgyártó László ars poeticája: „Vonásaid toronyba, / hídba hajlítom. / Arcod palettámon / kitapoga-

Salamon Árpád linómetszete, X3, Op. 101/2012, 110×97

tom. / In memoriam Várad / minden gondolatom. (2007, Földanya hava)”.
 A Szlovéniában élő *Salamon Árpád* művésztanár, a vele-
 nyei grafikai műhely vezetője leegyszerűsített formákkal do-
 gozik, alkotásaira jellemző a természet, madarak, fák, folyók
 gyakori szerepeltetése. A saját nevére szóló ipse fecit lap mo-
 tívumai önreflektálóan a művészetre, festészetre utalnak. A
 Guido Gezelle Múzeumot, Flandia egyik legfontosabb irodal-
 mi múzeumát ábrázoló ex librise a névadó 19. századi flamand
 pap-költőt, író-t idézi. Chopin portréja a zene világába vezet
 el minket. A Ljiljana Subotić nevére készült ex libris a Duna
 vonalát ábrázolja, kifejezve annak nemzetköziségét.

Tavaszy Noémi grafikáit a finom, aprólékos kidolgo-
 zottság jellemzi. Kisgrafikai többségükben többszínnyoma-
 tó linómetszetű alkotások, melyeken népies, irodalmi, zenei
 motívumok, ill. utazási élmények egyaránt fellelhetők. Az ex
 librisek főként ajándékba készültek magyar és külföldi gyűj-
 tőknek egyaránt. Többük orvosi vonatkozású, melyek ábrájuk-
 ban is utalnak a foglalkozásra, ide sorolhatók pl. Dr. Bánóczy
 Jolán fogorvos, szájszész, Szórády István szegedi gyermek-
 orvos ex librisei. A Ferencvárosi Művelődési Ház vezetője,
 Xantus Zoltán ex librisén könyvek láthatók. A beszélő ex libri-
 sek példája a Csizmadiáné nevére készült csizma.

A külföldiek könyvjegyei közül Džemal Čelić (1922–1991)
 építészmérnök, a szarajevói műemlékbizottság elnöke számá-
 ra alkotott mérnöki eszközök utalnak a foglalkozásra. A so-
 rozatokra példa a Vilnius-sorozat (op. 215–219) egy darabja.

Varga Edit linómetszetű művei kétpólusú, a barna-fehér
 polaritásán alapuló, meleg tónusú alkotások. Kedvelt motí-
 vuma a virág, a táj, ill. az épületábrázolás. Gyakoriak a saját
 nevére (Edit, Diti stb.) szóló ipse fecit lapok, de külső megren-
 delők számára is készített ex librist, pl. Elekes Vencel, Hegedűs
 Ibolya, Vasné Tóth Kornélia stb. részére. A külföldi pályázatok
 közül látható az insubriai állami egyetem nevére szóló ex libri-
 ris, 2008-ból. A nevemre készült könyvjegy egy szoba ablaká-
 ból nézve egykori lakóhelyem, Érd egyik jelképét, a minaretet
 ábrázolja, könyv- és virágmotívummal. E könyvjegy érdek-
 sége, hogy érdi helytörténeti kutatásaimra utal, és ezek példá-
 nyai az ex librisek eredeti funkcióját megőrizve beragasztásra
 kerültek a helytörténettel kapcsolatos könyveimbe.

A Nyírségben élő **Havasi Tamás** itt szereplő számítógépes
 és linómetszetű grafikáinak szinte mindegyike tág körű, so-
 kunkat foglalkoztató témákat érint. A tanaiért perbe fogott Ga-
 lilei olasz természettudóst, a heliocentrikus világmép hirdetőjét
 csillagászati látcsővel ábrázolja az alkotó, nem véletlenül, mi-
 vel ő volt az első emberek egyike, aki az égbolt tanulmányozá-
 sára használta azt. A sport, a 2012-es olimpiai játékok világába
 vezetnek el minket az úszást, a magasugrást ábrázoló, angol
 szövegű grafikák. Általános emberi problémát érint a vizek
 védelmére felszólító lap, a Duna mint Európa folyója (Danube
 – The River of Europe) jelenik meg, akárcsak Salamon Árpád
 már említett alkotásán. A kommunizmus agresszivitását erő-
 teljes vörös színtónussal fejezi ki a művész.

Az erdélyi származású **Bálint Ferenc** – akinek a közép-
 iskolában a kiállításon szintén szereplő Bardócz Lajos volt a
 tanára – rézkarcaival, aquaforte, aquatinta eljárású művekkel
 van jelen a magyar és nemzetközi kisgrafikai életben. Alkotá-
 sait a foltmaratás technikája teszi különlegesen széppé, egye-
 divé. Kisgrafikáinak változatos képvilágában a népművészet
 formakincse, természet-, épületábrázolások, történelmi jelle-
 netek, portrék egyaránt szerepelnek. Megrendelői közül a Gom-

bos László, Lenkey István, Palásthy Lajos részére készített ex
 libriseket láthatjuk a kiállításon. Utóbbi könyvjegyén Erdély
 kalotaszegi tulipánmintás női népviselet révén idéződik fel.

A sokoldalú **Vályi Csaba** művésztanár, akit egy méltató-
 ja „művészi ezermesternek” nevezett, Soós Imre nevére szóló
 ex libriseket bemutató tablóval szerepel a kiállításon. Soós
 Imre Van Gogh témájú ex librisek készíttetésére szakosodott,
 és külföldön is sokat tett a művész emlékezte ápolásáért. Az
 itt látható ex librisek mindegyike a világhírű holland festőmű-
 vész alkotásainak adaptációja, kalapos önarcképpel, naprafor-
 góval, tájképekkel, földművelő emberekkel. Egy részük Soós
 Imre 90. születésnapja alkalmából készült alkalmi grafika is
 egyben. Néhány napja sajnálattal értesültem arról, hogy Soós
 Imre már nincs az élők sorában. Emlékét megőrizzük, és hiva-
 tottak megőrizni ezek a grafikák is...

A 90. életévét tavaly betöltött művész, **Csiby Mihály** több
 ex librisének inspirációs forrása az irodalom, valamely vers,
 ill. dráma. Az ember tragédiája szállóigévé vált sora: „Mon-
 dottam ember: Küzdj és bízva bízzál” (Kelemen Béla ex libri-
 se), ill. Goethe: Vándor éji dalának felidézése (Tóth Sándor ex
 librise) két ellentétes pólusát ragadja meg a létnek: a küzdést,
 a bizakodást, ill. a halálba való belenyugvás rezignáltságát. A
 Bérces Judit nevére szóló ex libris a háztetőn álló pávával a
 „Felszállott a páva” c. népdal alapmotívumát jeleníti meg, a
 szabadságvágy megtestesítőjeként.

Ugyancsak a szabadság-rabság kérdése áll a középpontjában
Ürmös Péter művésztanár több ex librisének. A magyar
 filmtörténet ismert gyártásvezetője, Zombory György nevére
 készült ex cinema lap az 1956-os eseményekre és az azt kö-
 vető megtorlásokra utal. Gombos László (1934–) ex librise a
 kufsteini börtönben raboskodó Batsányi János (1763–1845)
 magyar költő emlékére készült. A magyar népi építészet két
 remekének a túristvándi vízimalom és a nemesborzovai ha-
 rangtorony kerül bemutatásra. A Nemesborzova település
 jelképévé lett harangtorony érdekessége, hogy eredetije a
 szentendrei skanzenben látható, erre utal az ex libris felirata.

Az erdélyi származású **Bardócz Lajos** alkotásait balladai
 tömörség, szüksézsavúság jellemzi. Saját jelrendszert kiépítve
 a természet elemei, a népművészet, az ősi hitvilág egyaránt
 központi helyet foglalnak el motívumvilágában. A kiállításon
 szerepeltetett ex librisei két neves írónknak állítanak emléket.
 A Sütő András (1927–2006) erdélyi magyar író nevére készült
 expresszív erejű könyvjegy úgy hat mint egy sikoly: a rabságra
 ítélt irodalmat, a börtönbe zárt szót, a gondolatszabadság hiá-
 nyát hivatott megjeleníteni, utalva Sütő András és az erdélyi
 magyarság küzdelmeire. A Király László (írói álnevéen Vass
 László, 1943–) erdélyi magyar költő, író nevére készült gra-
 fikát is szüksézsavú drámaiság jellemzi, inkább jelzésértékű le-
 nyomtatott láthatunk, mint konkrét figurális ábrázolást, az egész
 felületet valami töredezettség, sebzettség hatja át. A szabad-
 ságmotívum jelzésértékűen itt is jelen van, egy kardját kivonó
 katona felsejlő alakjában.

A pestszentlőrinci **Kőhegyi Gyula** a kiállításon szereplő
 két tablón kétféle arcát mutatja be, a puritánabbat és a mí-
 vesebbet. Az első tablón egyszerűbb megformálású, semati-
 kusabb ábrákat láthatunk, némelyik az origami műfaját, ill.
 a papírkivágatokat idézi. A másik tabló tulajdonképpen „élő
 történelem”, a megelevenedő magyar középkor, s mindez
 aprólékos, részletekbe menő kidolgozottsággal. Korai törté-
 nelmünkbe ad betekintést a nagyszentmiklósi aranykincs mo-
 tívumainak szerepeltetése hátrafele nyilazó hun vitézzel, ill.

turullal. A tatárlaki lelet agyagtábláit, a világ egyik korai írásos kultúrájának emlékét idézi egy rovásírásos ex libris. I. Gézát a Szent Korona egy zománcképe nyomán mintázta meg a művész. Szent László lovagkirály portréja markáns vonásaival, míg Árpád-házi Szent Erzsébet megjelenítése a humánus középpontba állításával válik hitelessé.

Sajtos Gyula művésztanár alkotásainak központi témái az élet és a halál, a békevágy. In memoriam lapon idéződik fel József Attila tragikus halála, a sínpár megjelenítésével (2005). „Én egész népemet fogom / nem középiskolás fokon / taní- / tani!”, „A tudásnak teszek panaszt”, „békévé oldja az emlékezés” – a költő számos híressé vált sorának szerepeltetése mellett a lap szuggesztív erejét fokozza a háttérben felsejlő portré. A Magasság és mélység c. aprólékosan kidolgozott rézkarc a csőrében olajágat tartó galambbal mindannyiunk közös békevágyának megszólaltatója: „Béke a leszálló alkonyatnak, béke a hídnak, és béke a bornak”.

König Róbert a Kisgrafika Barátok Köre elnöke, a Magyar Képzőművészeti Egyetem tanára sokat tesz a grafika népszerűsítése és terjesztése terén. Kiterjedt kapcsolatai révén számos hazai és külföldi megrendelője van. Magával ragadó alkotásainak dinamikája, lendületessége, művein átérzik az anyaggal való küzdelem komoly munkája. Itt látható kisgrafikáinak központi motívuma a természet, a ló és a lovas, ill. a tenger, a vitorlások, mint a művészet toposszá vált témáinak, a szabadságnak, az utazásnak a megtestesítői. A lovak nemes formája, kecses mozgása mellett egy lóportré is a bemutatás részét képezi. Az ex librisek közül kiemelkednek a feleség, Lelkes Mária, ill. az Arató Antal, Mayer József részére készített, expresszív erejű, mesterien kidolgozott alkotások.

Antoon Vermeulen flamand születésű, belga művész, az antwerpeni Királyi Akadémia professzora zenei tanulmányok után tért át a képzőművészetre, a grafika és az üvegfestés elmélyült tanulmányozására. Főként fametszeteket alkotott. A tradicionális értékek, az örök emberi megjelenítése a célja, alkotásai egy-egy történetet mesélnek el. Művei képi világában zenei tanulmányai okán is gyakori a zenei motívumkincs, emellett a mesei elemek, a játékoság, és a természet, az állat- és növényvilág (lepke, madár, kutya, egér, virág) szerepeltetése. Alkotásait tisztaság, jól átláthatóság jellemzi.

Horváth Hermina kisgrafikáival először 2010-ben, a XXXIII. Nemzetközi Ex libris Kongresszuson találkoztam Isztambulban, a japán Ichigoro Uchida gyűjteményét bemutató kiállításon. Általa készített lapra tavaly tettem szert, a dán Klaus Rödellel való levélváltásom kapcsán, aki számos nevére szóló ex librist készíttetett a grafikusközzel. Horváth Hermina művészete középpontjában az ember áll. Fő erőssége a kitűnő megfigyelőkészség, és az ebből eredő precíz, aprólékos kidolgozottság, mely mind a portréin, mind egészalakos emberábrázolásain, női aktjain jól érvényesül.

Vén Zoltán a kisgrafika műfaj egyik legeredetibb hazai képviselője. Rézkarcainak, rézmetszeteinek stílusa, műveinek aprólékos kidolgozottsága, gondolati mélysége sokunkat rabul ejt. Témavilága főként a mitológia, a Biblia köréből táplálkozik. Művei nemcsak egy pillanatot örökítenek meg, egy-egy jelenet, kép mögött egész történetek rejlenek (Odysseus kalandjai, a Bábel tornya története).

A kiállításon szereplő tablók számba vételének ezzel végére értem. A terem közepén álló tárlókban látható anyag a Kisgrafika Barátok Köre történetébe nyújt betekintést szá-

mos dokumentum, cikk bemutatásával, ill. egy gyűjtőtagnunk, Lenkey István ex libriseiből is izelítőt ad.

Összességében elmondhatjuk, hogy a kiállítás a kortárs kisgrafika alkotói mellett körképet ad a magyar művelődéstörténet kimagasló alakjairól, eseményeiről, helyszíneiről, ill. a nemzetközi kulturális élet számos vonatkozásába is betekintést nyújt. A továbbiakban nem szaporítom a szót, biztatom Önöket, adják át magukat a személyes élményszerzés örömeinek, és tekintsek meg a kiállítást, mely századok múlva is kiemelkedő eseménye lesz a magyar ex libris történetének!

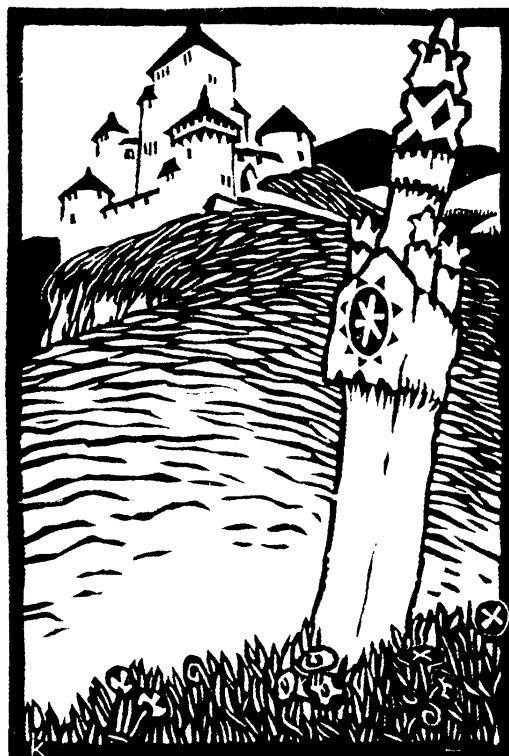
Köszönöm a figyelmet!

Vasné Tóth Kornélia

„TÍZ ÉV – SZÁZ KIÁLLÍTÁS”

(A Kisalföld széli Répcelak 2001-ben nyerte el városi rangját. Lelkes lokálpatrióták rögvest megalapították a Nyitott Tér Kulturális Egyesületet. Ezt követte a Répce Galéria megnyitása a művelődési házban. A „vizuális kultúra” megalapozása jegyében született koncepció évi tíz kiállítás rendezését célozta meg. Időközben korszerű kiállítóhelyé alakított teremben rendszeressé vált a havi kiállítások nyitása. A tíz esztendő tárlatait bemutató képes, szöveges „Kiállító Tér” című album mellett 2012. december 8-án megnyílt a századik kiállítás. A megnyitó szövegével emlékezünk meg a jeles eseményről.)

A Répce Galéria 10. évének 10×10, azaz 100. kiállítását nyitjuk meg, nagyjából száz év magyar grafikájából válogatott művek bemutatásával. Az ünnepi pillanatok fényét **A. Bak Péter** festőművész, amúgy remek gyűjtemény gazdája, s nem mellesleg okleveles műtárgyszakértő önzetlensége segítette meggyűjtanunk. Rendkívül gazdag grafikai gyűjteményéből számos összeállítást bocsátott már közre, budapesti és vidéki kiállítótermek, galériák rendelkezésére. Anyagának sokrétűségét bizonyítja, hogy minden újabb összeállítása teljesen új szempontokat, mindig más mű sorozatok segítségével tudott

Kós Károly grafikája

érvényesíteni. Félteve őrzött kincseivel nemes missziót teljesít, amikor jeles mesterek munkáival ismerteti meg és híveket toboroz a grafikának, tágabb értelemben a képzőművészetnek.

Gyűjteményének jeles darabjai, egy új összeállítás, íme, elérkezett hozzánk is. Már az alkotók névsorának futó áttekintése is különleges élményt ígér és jelzi, hogy a modern magyar művészet kiemelkedő egyéniségei teszik itt le ma névjegyüket. Aligha akad magyar ember, aki nem kapja fel a fejét **Munkácsy Mihály**, **Benczúr Gyula** vagy mondjuk **Rippl-Rónai József** neve hallatán. Nos, ma este ők és neves kortársaik adnak nekünk randevút.

A grafika, mint művészeti műfaj és technika, nem ismeretlen a galériát rendszeresen látogatók körében. Az évek során a Pittmann-gyűjteményből, a Szombathelyi Képtár anyagából, s más forrásokból való, egy-egy művész tevékenységét bemutató anyagot láthattak. Egyedi rajzok, rézkarcok, fa- és linómetszetek, akvarellek alkotásának titkaiba tekinthettek be Kass János, Gács Mihály, Borsos Miklós, Szántó Piroska, Bartha László, Cseh Gusztáv, Tarjáni Simkovic Jenő, Frimmel Gyula, Ürmös Péter és mások segítségével. Nem hiányoztak a kínálatból az újabb eljárások, így a komputergrafika sem.

Most valami másban lesz részünk, de az eligazodásban segíthetnek az eddig látott grafikakiállítások, amelyek életművekre, a technikára, a tovább osztályozható megoldásokra helyezték a hangsúlyt.

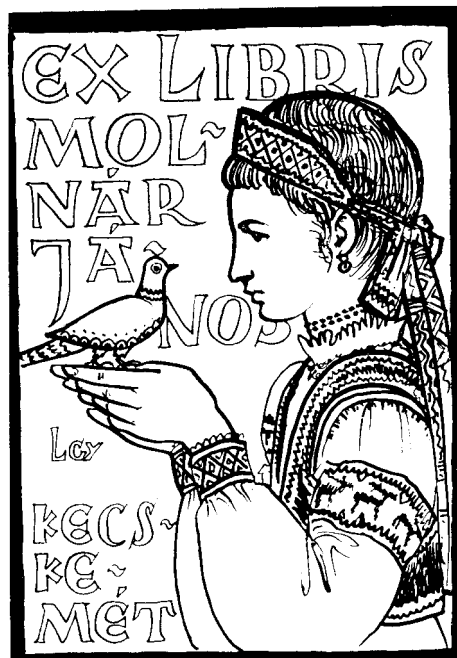
Mai kiállításunk egy szellős művészettörténeti áttekintést kínál *Munkácsy Mihálytól* az 1995-ben, 100 éves korában elhunyt Tarjáni Simkovic Jenőig. Az évszázadon átívelő történet egy-egy kiragadott pillanata, egy grafikai lapba sűrített gondolat árulkodik ama sokszínűségről, magas színvonalról, amelyet a modern magyar grafika elért.

Tarjáni Simkovic Jenő: Bibliai jelenet, rézkarc, C3

Ritkaság nyitja a sort! Munkácsy festészete közismert, az már kevésbé, hogy mindössze egyetlen rézkarcot készített. Ennek témáját is az életből merítette, s egy példánya itt látható a falon. Nem kevésbé érdekes az ugyancsak híres festőként jegyzett **Benczúr Gyula** kőrajza.

A magyar festészet kiemelkedő eseménye volt a nagybányai művésztelep megalakítása, amely kisugárzásával megszerte ható irányváltást eredményezett. Vezető mesterei, mielőtt

László Gyula grafikája, P1, 85×60

felfedezték a szabad természet tanulmányozásában rejlő lehetőségeket, alapos rajztudást szereztek München, Párizs akadémiaiban. Azt hasznosították festményeik komponálása közben, és grafikai próbálkozásaik alkalmával.

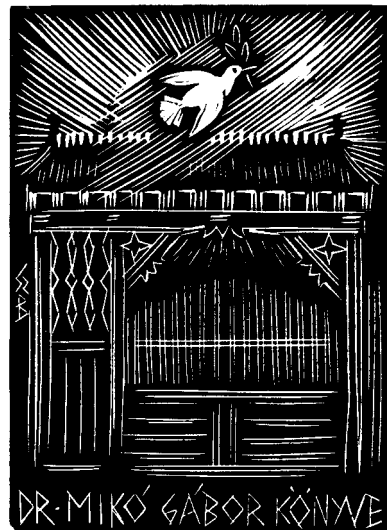
A szellem és szemlélet képviselői közül **Ferenczy Károly** jellegzetes helyi témát ültetett át linómetszetbe, de nem tagadta meg festői voltát sem. Akárcsak **Iványi-Grünwald Béla**, aki vízfestéssel gazdagította a rézkarcot. **Glatz Oszkár** az anyai szeretet jelképét alkotta meg. E szellemi körbe tartozik a zebegényi mester, **Szónyi István**, s **Elekfy Jenő** is.

Magában álló „csúcs” a Párizs után Kaposvárt választó **Rippl-Rónai József** a múlt századi művészetünkben. Színes linómetszete sokoldalúságának, természetszeretetének a bizonyítéka.

A magyar Alföld Markó Károly óta vonzza látványaival a művészeket. Az „alföldi iskola” jellemzői több százból, Szolnok, Kecskemét, Hódmezővásárhely, Baja festőinek munkásságából szövődtek stílussá. **Rudnay Gyula** szénrajza, **Révész Imre** színes rézkarca, **P. Bak János** – vendégünk édesapja! – szolnoki akvarellje, **Zádor István** lapja képviseli e realista világlátáson alapuló művészi attitűdöt. Rokonságot mutat velük **Csók István** grafikája is.

Egy-egy lap képviseli a gödöllőiek szecesszióját (**Körösfői-Kriesch Aladár** metszete), a „nyolcak” újító törekvéseit (Kernstok Károly munkája), s a modernista irányokat (Kádár Béla, **Barcsay Jenő**).

A színvonalas erdélyi művészetből villant föl lapokat a világszer-

Gy. Szabó Béla fametszete, XI (1946), 70×50

Rozanits Tibor linómetszete, X3, Op. 361, 85×65

te ismert fametsző Gy. Szabó Béla a transzszilván szellemet megtestesítő Kós Károly és a tusrajzzal jelen lévő kitűnő régész és festőművész László Gyula.

Egyedi rajza képviseli Haranghy Jenőt, s a neves szobrászművész Somogyi Józsefet.

A főként grafikai munkássága révén ismert művészek közül Olgay Viktor azért emelendő ki, mert nemcsak művelte, hanem tanította is a képzőművészeti főiskolán a sokszorosító grafikát. Őt a műfaj úttörői között tartjuk számon.

Varga Nándor Lajos a hazai rézkarcolás mestere, a grafikai tanszék vezetője volt a főiskolán. Több könyvet írt a grafikai műfajokról. Tarjáni Simkovic Jenő munkásságának nagy részét ugyancsak a rézkarcok teszik ki. Edvi Illés Aladár az akvarell kiemelkedő mestere volt. Czumpf Imre, elsőként, mint Aba Novák Vilmos segéde, később pedig mint restaurátor szerzett érdemeket. Élete utolsó éveiben kisméretű absztrakt akvarellekkel kísérletezett.

Végül, de nem utolsóként emlékezünk meg a szombathelyi születésű Rozanits Tiborról, aki az említett főiskolai mesterek munkáját vitte tovább. Itt pedig a Múzeumfalú Szombathely című rézkarcával üzen „haza”.

Tisztelt Tárlatlátogatók!

Amikor megnyitom a Répce Galéria 100., a magyar grafika magas színvonalát szemléltető kiállításunkat, e helyen köszönöm meg A. Bak Péternek a művek kölcsönzését.

Rozanits Tibor rézkarca, C3 negatív, 45×33

Együttal kifejezem reményemet, hogy a nehézségek ellenére – ilyenek mindig lesznek – 10 év múlva, a 200. kiállítás egy hasonló, vagy még eredményesebb évtizedet zár majd le. S az utánunk jövő nemzedék sem mond le – bármilyen nagy lesz a kísértés! – vagy még jobban igényli azt a fel-emelő szellemi és látvány élményt, amelyet csak a festők, szobrászok, grafikusok tudnak alkotásaikkal megidézni, közvetíteni évszázadok óta.

Salamon Nándor

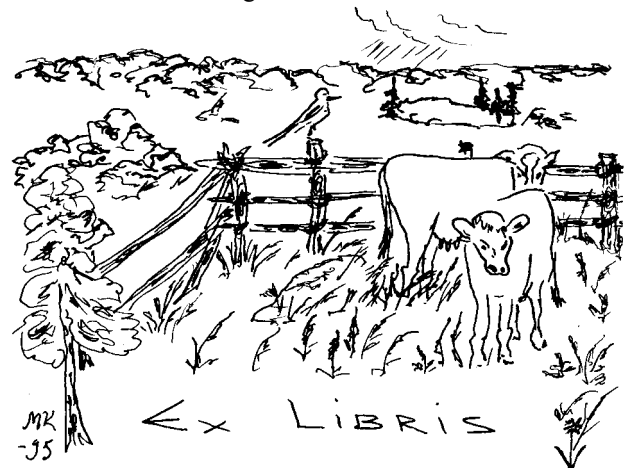
HÍREK

FINN EXLIBRISEK A BARABÁS MIKLÓS GALÉRIÁBAN

Különös, ritka eseménynek adott otthont október végén a kolozsvári Barabás Miklós Galéria. Egy kevésbé ismert, színes világba, a finn kisgrafika sajátos világába nyerhettek betekintést az érdeklődők. Ez a kiállítás egy finn és erdélyi kulturális kapcsolat első lépéseként jött létre. A kiállított ex libriseket Tauno Pirinoinen, a finn Ex Libris Aboensis társaság bocsátotta rendelkezésünkre. Bízunk benne, hogy ezt a kapcsolatot tovább lehet majd fejleszteni és közelebb kerül majd egymáshoz e két térség lakosságának képzőművészeti kultúrája.

Amikor azt mondjuk: Finnország, egy távoli, hideg éghajlatú térségre gondolunk, ami csak részigazság, mert a finn éghajlat hideg ugyan általában, de a finn nép lelkivilága, zenéje, építészete, művészete igenis meleg. A rendkívüli természeti adottságok egy kimagaslóan szép és fejlett országot jelképeznek. Finnország, Finlandia vagy ahogyan még nevezik: Suomi, egyike a legmagasabb életszínvonalat biztosító országoknak. Ahhoz, hogy valóban megértsük és értékeljük a finn művészetet, többé-kevésbé ismernünk kell az ország társadalmának hagyományait, embereit, tájait. Ezek valójában tovább élnek a művészetben is. Finnország (Suomi) a föld egyik legészakibb állama. Természeti adottságait földrajzi fekvése határozza meg, történelmét pedig az a tény, hogy területe évszázadokon át a svéd és az orosz érdekek gyűjtőpontjában állt.

Finnország művészetének történetében kevés európai festőt, szobrászt, grafikust találunk. De éppen történelme és földrajzi fekvése miatt népművészete, kézművessége, háziipara minden korban fejlett volt. Formakultúrája, iparművészete pedig napjainkban világszínvonalra emelkedett. A finn grafika fejlődésével kapcsolatosan gondolom elég, ha a finn nemzeti eposz, a Kalevala illusztrációit hozzuk fel példaként. A Kalevala finn nemzeti eposz, melyet Elias Lönnrot finn orvos több hosszú vándorút alkalmával jegyzett fel, kiegészített régebbi gyűjtemények anyagával és összefüggő elbeszélő költeménynyé fűzött egybe. Rendkívül szép illusztrációkat tartalmaz és nálunk napjainkig már öt teljes Kalevala fordítás hozza közelebb a finn kultúrát a miénkhez. És ha már illusztrációhoz, grafikához jutottunk, el kell mondanom, hogy a finn ex libris kultúra is rendkívül magas színvonalon áll. Nem véletlen az,

MARITA LUNDSTRÖM

Mirjam Karila grafikája (1995), 70×80

hogy a 34. nemzetközi ex libris kongresszust az idén éppen Finnországban, pontosabban Naantaliban tartották meg 2012 augusztusában. Naantaliban van a központja annak a rangos ex libris egyesületnek, amely az Ex Libris Aboensis nevet viseli és amelynek elnöke éppen Tauno Piironen. A jelenleg kiállított ex librisek nagy része az ő gyűjteményéből származik.

De lássuk, mi is az ex libris? Az ex libris nem más, mint sokszorosított – grafikai vagy nyomdai – eljárással készült lap, melyet a könyv kötetablájának belső oldalára ragasztanak a könyv hovatartozását bizonyítandó. Valójában művészi rajz, címer, embléma, allegória, szimbólum vagy más ábrázolás, a könyv tulajdonosának nevével ellátott grafikai lap. De nem kívánok az ex librisről részletesebben beszélni, hiszen a közel-múltban sok szó esett róla.

A jelenlegi kiállításon 15 pannón 71 művésztől közel 100 db ex libris került kiállításra. A kiállított munkákat erőteljes, realista stílus, kiegyensúlyozott képszerkesztés jellemzi. Tematikájuk széles skálán mozog a groteszktól a humoros megjelenítésig találunk lapokat. Ezek a tényérnyinél kisebb, miniatűr lapok sok esetben a természet szépségéről vallanak, de olykor a fantázia burjánzását inspirálják. Egészében véve a kiállított ex libriseket kitűnő képépítő készség, formakultúra, dús fantázia jellemzi. A betűk szerves részét képezik a grafikai lapnak, szervesen illeszkednek a kompozíció egészébe.

A finn nép közismert természetszeretetéről így a természet világa nagyon fontos helyet foglal el az ex librisek tematikájában. A természet szeretete, a élő világ sokrétűsége tükröződik egy-egy ex librisen.

Műfajilag a rézkarc, a szitanyomat és nagy többségében a litográfia jellemző a kiállított anyagra. A rézkarc műfajában megemlíthetnénk *Inge Loök* munkáját, amely egy finom vonalú fasort ábrázol, alsó részén csak felsejlik két szarvas figurája, melyek a feliratot magába foglaló szalagot tartják, *Marius af Shulten* egyszerűen fogalmazott, árbocait felhúzott hajót ábrázoló finom vonalú ex librisét, vagy azt az ugyancsak a tőle származó rendkívül tiszta, egyszerű és visszafogott ex librist, mely egy dombos tájat ábrázol, színes égbolttal fölötte. Figyelemreméltó *Erkki Tantu* ex librise, amely a kiállítás plakátján is helyet kapott, egy finom kromatikájú grafika, amely egyfajta rácsodálkozás a világra, a természetre egy ablakon keresztül, melynek rácsa mögül a táj csak felsejlik. Kissé humoros, pajos megjelenítés egy batyus figura, háttérben néhány fenyőfával *Lea Nenye* ex librise. Finom kromatika jellemzi, néhány röpködő hangjeggyel érzékelteti a vándor vidámságát. *Ulpu Kavanti* rendkívül egyszerű vonalvezetéssel fogalmazott lobo-gó hajú női profil, mely egyfajta stilizált önarckép.

Mindössze néhány ex librist ragadtunk ki ebből a hatalmas anyagból, ami itt a pannókon látható. Bízom benne, hogy az esztétikai élményen túl a kiállított anyag továbbgondolkodásra, dokumentálódásra ösztönzi a szemlélőt és ilyenformán közelebb kerül a finn képzőművészethez, ezen belül a finn ex libris művészetéhez.

Takács Gábor

2013. február 22-én elhunyt Pesti László kertész szakember, körünk aktív tagja, sok ex libris készítettője, aki számos előadás tartott részünkre. Legutolsó írása, „Kertészkedés a városban 2. rész”, a Józsefváros c. lapban 2013. február 19-én jelent meg. Emlékét megőrizzük.

A *Somogy* című folyóirat tavalyi 4. számát Vén Zoltán rézmetszetű ex librisei illusztrálják. A művész munkásságát meleg hangú írásában (Az elmúlás lírikusa. Vén Zoltán grafikái) Varga István méltatja.

2013. január 2-án *Bemutatjuk, bemutatkozik Tavasz Noémi grafikusművész* címmel Tavasz Noémi grafikusművész mutattuk be 85. születésnapja alkalmából. A szép számmal megjelent közönségnek Vasné Tóth Kornélia tartott előadást, aki egyébként múlt számunkban köszöntő cikkel is megemlékezett a művésznő kisgrafikai munkásságáról, ill. Tavasz Noémi kisgrafikai alkotásjegyzéke összeállítása is a nevéhez fűződik (lásd *Kisgrafika* 2012/4. szám melléklete). Az előadás révén Tavasz Noémi kisgrafikai munkásságán túl festészete főbb irányiba is betekintést nyerhettünk, élete három fő meghatározó élménye, az utazás, az irodalom és a zene vezérfonalai mentén. Az összejeövetelnek – melyen maga a művésznő betegség miatt sajnos nem tudott részt venni – ezúttal a H13 Diák- és Vállalkozásfejlesztési Központ adott otthont (Budapest, Horánszky u. 13.).

Száz éve született a művész

A Kossuth Lajos Tudományegyetem Baráti Köre hatodik alkalommal rendezte meg Új Esztendei Grafikai Kiállítását Debrecenben az Élettudományi Galériában 2013. január 12-26. között. Most Várkonyi Károly (1913-2001) grafikusművész emlékére és tiszteletére rendezett retrospektív kiállítás gazdag anyagával ismerkedhetett az ide látogató közönség. A megnyitót, a jó barát, Szilágyi Imre grafikusművész tartotta, méltatva a tősgyökeres debreceni művész munkásságát, hazai és nemzetközi elismertségét. A kiállítás Várkonyi Károly gazdag művészi hagyatékának egy részét – 350 ex libris és alkalmi grafika, 15-15 akvarell és grafika – mutatta be.

Lenkey Béla

Éles Bulcsú grafikáiból rendeznek kiállítást a Felvidék több városában: Királyhelmece (január 26-tól), Nagykapos (március 5-től), Brekov, Homonna és Borsi.

König Róbert a szépművészetek doktora, a Képzőművészeti Egyetem docense, a KBK elnöke 2013. március 15-én Munkácsy díjat kapott. Gratulálunk!

Oriol Divi fametszete, X2, Op. 213 (1982), 87×70

LAPSZEMLE

MITTEILUNGEN der Österreichischen Exlibris-Gesellschaft 3. sz., 2012. december. A kéz ábrázolásaira hoz példákat az első írás, de túlmutatva az ex libris művészetén, egy kis múzeumot ajánl Wolnzachban, mely a kéz kultúrtörténetével foglalkozik.

A FISAE 34. kongresszusa kapcsán reprodukcióban közlik a kongresszus hivatalos és nemhivatalos logóját, valamint az első díjas Tomura Shigeki japán művész ex librisét.

A következő FISAE kongresszus székhelye Tarragona (Katalónia) lesz, 2014. április 21. és 27. között.

Folytatódik a visszatekintés az osztrák gyűjtőegyesület 25, illetve 50 éve történt eseményeire.

Vladimír Suchánek prágai művész bécsi kiállításáról lelkes írás jelent meg. A külön litográfiai műhellyel rendelkező, szenzibilis műveket alkotó, immár 80. életévét taposó művész elsősorban szabadgrafikáit állította ki a bécsi cseh kultúrcentrumban.

Az osztrák „Bartlhaus” ex libris kabinetjében (4643 Pettenbach, Schrift- und Heimatmuseum, honlapjuk: www.schriftmuseum.at) 2013-ban 3 ex libris kiállítást rendeznek:

- április 20. A földgömb az ex libriseken
- június 22. vagy 29. Japán ex libris
- október 19. Oldrich Kulhanek ex librisei és szabadgrafikái

Ajánlott irodalom: ex libris művésznők névsora és adatai: Karl F. Stock, Datenbank der Internationalen Exlibris-Literatur.

A két világháború közötti időszak egyik legismertebb és legkitűnőbb ex libris-gyűjtőjéről, Marco Birnholzról unokája készített filmet. Megtekinthető a következő elérhetőségen: <http://exlibrismovie.com/film/>

EXLIBRISWERELD (www.exlibriswereld.nl) 2012., 55. évf. 4. sz. A holland exlibris-gyűjtők kiadványa a „cseh kvartert”, a négy kiemelkedő grafikus: Vojtech Cinybalk (1915-1994), Michael Florian, Pavel Šimon és Jaroslav Lukavský (1924-1984) közül az utóbbi életművét mutatja be.

Különleges színes világ tárul fel Antje Veldtsra ex librisein, akinek alkotásjegyzékét is közli a lap.

Rajta kívül megjegyzendő Peng Wei kínai alkotó neve is, kvalitásos metszetet közölnek tőle.

Exlibris NYT 2012. Nr. 4. A dánok ex libris lapja Claus Wittalra emlékezik (1955-2012). A kisgrafikai kiadványok fáradhatatlan kiadója elhunyt. Emlékét kötetei őrzik meg minden exlibris gyűjtőnek.

Az ex libris mesterei közül Arnold Oechslein (1885-1960) és Rudolf Münger (1862-1929) néhány művét közlik.

NORDISK EXLIBRIS TIDSSKRIFT (NET) 2012/4

www.danskeexlibrisselskab.dk

A Finnországban megrendezett 34. nemzetközi ex libris kongresszus egyik kiadványából (The Best Ex-Libris in the World 2010-12) válogatták az illusztrációkat: a világ minden tájáról származó sok-sok művész között három magyar, Molnár Icsu István, Kerékgyártó László és Dudics Monika kapott helyet.

Knižni Značka 4/2012. A cseh kiadvány egyik írása Marina Richterová bélyegterveit, illusztrációit méltatja, a kö-

vetkező pedig a sokoldalú művészi tehetséggel bíró Renáta Kaiserovát. A jubiláló cseh művészekről továbbra is megemlékeznek, közülük az ismertebbek Mikoláš Aleš, Václav Karel, František Kobliha, František Šimon.

Jana Ondrušová-Wünschová különleges litográfiáiból ízeletőt publikál a lap, és bemutatja a művésznő életét.

A folyóirat-ismertetések között a Kisgrafika 2012/3. száma szerepel.

SELCEXPRESS Schweizerischer Exlibris Club Nr. 90. 2012. december. A mainzi Gutenberg Múzeumban – együttműködve a helybeli színházzal – érdekes kiállítást rendeztek (2012.09.08.-2013.01.13.). Ex libriseken keresztül mutatták be a színházak gazdag és élménydús világát, mely a kisgrafika művészeit is sokféle alkotás létrehozására ihlette. 21 ország 350 lapja szerepelt, köztük neves művészek művei híres emberek számára.

A leghosszabb tanulmány antikváriusok, antikváriumok ex libriseit kutatja, általános kultúrtörténeti háttérrel is felvázolva, és a kutatás nehézségeit is tárgyalva. A szerző, Michael Eschmann eddig 125 olyan ex librist talált, amely 63 antikvárius ill. antikvárium részére készült. Ezek között szerepel Kellner István is.

A kiállítások rovat felhívja a figyelmet Vermes Júlia művészi Insel-könyveinek kiállítására (Klingspor-Museum, Offenbach), és igényes kiadványára.

Az Európai Haláltánc Egyesület (Europäische Totentanz-Vereinigung) találkozót tart 2013 áprilisában, előadásokkal és gazdag programmal, lásd:

<http://totentanz-online.de/veranstaltungen/tagung-halle.php>

A kiadványok között figyelemreméltó egy Milánóban megjelent ex libris könyv: az AEM itáliai áramszolgáltató cég fennállásának 100. évfordulója kapcsán versenyt hirdetett, s a kötetben a díjazott műveken túl a fény tematikájával foglalkozó kisgrafikák is helyet kaptak. (AEM Una storia per immagini. Gli ex libris narrano 100 anni di storia. Milánó, 2010.)

A folyóiratok között a Kisgrafika 2012/3. számát ismertetik.

Horváth Hilda

OBVESTILA (Ljubljana) A kis hírlevél decembertől márciusig ismerteti a szlovén gyűjtők programjait, amelyben szerepelt a tagok újévi találkozója, a lengyel Zbigniew Józwick exlibris kiállítása Ljubljanában, az éves taggyűlés és a ljubljana-i vár közös meglátogatása.

L'EX-LIBRIS FRANCAIS, 2012 második félév. Beszámolót közöl a folyóirat a szervezet két évente tartott közgyűléséről, amelyre 2012 őszén került sor.

Hosszú cikk foglalkozik a Bar-le-Duc-ben található médiatár exlibriseivel. A felsorolt exlibrisek tulajdonosairól közölnek írásokat, megnevezik az alkotót is és elemzik a régi exlibrisek heraldikai tartalmát. A cikk értéke a sok színesben reprodukált szép régi exlibris.

A folyóirat harmadik blokkjában azokat az exlibriseket mutatják be, amelyek 2012 során bukkantak fel és kiegészítik a „Francia exlibrisek 1496-1930” sorozatot. Itt is minden bemutatott exlibrist reprodukáltak.

Az utolsó oldalakon láthatjuk az exlibrisrel foglalkozó folyóiratok utolsó számainak a címlapját, de nem közölnek összefoglalókat. A Kisgrafika 2012/2., 3. és 4. száma címlapja szerepel a lapban.

Nekrológot közölnek a 2013. január 28-án elhunyt Oldřich Kulhánék cseh művészlől.

EXLIBRIS ABOENSIS 2012., 80. szám. Ebben a számban is (mint általában) kéri a gyűjtők segítségét azonosítatlan exlibrisek felismeréséhez.

Bemutadják az 2013-as évre készített újraváltozó lapokat. Beszámolót közölnek a 20. évfordulóját ünneplő finn exlibrisgyűjtő társaság történetéről. Írást közölnek a norvég exlibrisgyűjtők társasága 1943-1961 közötti tevékenységéről.

EXLIBRIS ABOENSIS 2012., 81. szám. Cikkét közölnek az exlibrisekre igencsak hasonlító szükségpénzekről.

Romániában finn exlibris kiállításra került sor Kolozsváron. A képen Takács Gábor látható. Mellékletként 2 eredeti nyomatot is csatoltak a számhoz.

NÉZŐ-PONT, 2013 február-március. 2012 őszén Debrecenben kiállítás nyílt „Magyar grafika” címmel Máté László gyűjteményéből. A folyóirat beszámol a debreceni egyetemen rendezett Várkonyi Károly grafikusművész kiállításáról, amelyre a művész születése centenáriuma került sor.

MŰVÉSZET ÉS BARÁTAI, 2012. szeptember-október.

A lapban sok érdekes cikk van: így pl. Ürmös Péter írása Csiby Mihályról, fotóval, ex librisel (Ex libris Lenkey István), Zenei József szegedi tagunk ismerteti Tápai Antal szegedi szobrászt, beszámoló az Újpesten rendezett Ürmös Péter kiállításáról (Architektonikus formastruktúrák), továbbá egy méltatás Nöt Béla pécsi tagunk 70 éves születésnapján kiállításáról.

Ugyancsak gazdag anyaggal szerepel a fenti folyóirat 2012. november-decemberi száma. Fekete György életműkiállításáról cikk, megemlékezés Zorád Ernőről és Reich Károlyról, valamint ismertetés Kerékgyártó László nagyváradi kiállításáról, melyet Ürmös Péter ismert.

A MŰVÉSZET ÉS BARÁTAI 2013. január-februári számában szintén sok és érdekes cikk mellett köszöntést olvashatunk Soltra Elemér pécsi grafikusművészlől, aki 2012. december 17-én volt kilencven éves!

Oriol Diví grafikája, Op. 212, 80×75

KÖNYVESPOLC

ORIOLO M. DIVÍ,
AVAGY A KATALÁN EX LIBRIS FÉNYKORA

Oriol M. Diví (1924–) kisgrafikai alkotásait, ex libriseit bemutató könyvet jelentetett meg a barcelonai Granja Gráfica Kiadó 2011-ben, *Oriol Maria Diví ex-libris 1960–2011* címmel. A küllemében is nagyon megragadó, 370 oldalas katalógus 200 példányban került kiadásra. A 72. példány tulajdonosaként ajánlom a kötetet minden kisgrafika iránt érdeklődő figyelmébe.

Mielőtt rátérnék a fametsző ex libris munkásságát taglaló könyv részletes bemutatására, ismerkedjünk meg élete főbb eseményeivel!

Oriol M. Diví a spanyolországi ex libris élet központjának tekinthető Katalónia tartományban, Barcelonában született. Mélyen vallásos családban nőtt fel. A barcelonai papi szemináriumba járt, 1952-ben szentelték pappá, épp ekkor zajlott Barcelonában az Eucharisztikus Világkongresszus. 1956-ban belépett a bencés montserrati kolostorba. Különleges rajzoldási tehetségét hamar felfedezték, beiratkozott egy barcelonai művészeti iskolába, ahol tovább képezte magát a rajzolás és a metszési technikák terén. Mestere Antoni Ollé Pinell (1897–1981) volt, aki egyébként az *Artistas de ex-libris III.* kötetében (APEL, Porto, 1976) bemutatja tanítványa ez irányú munkásságát.

Oriol Diví főként fametszetű ex libriseket alkotott, született vésnök volt. Asztalos édesapjától örökölte a fa, a famegmunkálás szeretetét. 1969–70-ben sokat utazott, Anglia, Belgium, Svájc, Németország kolostoraiban járt. 1971 és 1979 között a Jeruzsálem közeli Tanturban tartózkodott. Itt összesen 108 ex librist alkotott. Az 1960-as évek közepétől rendszeres résztvevője volt nemzetközi ex libris kiállításoknak és versenyeknek: Barcelonában (1965, 1968, 1969, 1973), Comóban (1968), Budapesten (1970), Helsingörben (1972), Perugiában (1973), Bledben (1974), San Vitóban (1974). Az 1970-es, 80-as években kötött ismeretségeknek köszönhetően az 1980-as évektől egyre szaporodtak a külföldiek, főleg közép-európaiak számára alkotott ex librisei. Az 1990-es évektől újra a katalán megrendelők könyvjegyei kerülnek fölénybe, bár ebben az időszakban is utazik, például Itáliába (Ortona, 1994), Lengyelországba (Wrocław, 1997).

Oriol Diví hosszú alkotói pályáján, 1960–2011 között összesen 572 könyvjegyet alkotott, ezt mutatja be az *Oriol Maria Diví ex-libris 1960–2011* c. kötet, 5 nyelven: katalánul, spanyolul, angolul, németül és olaszul. A nagyon igényes kiadvány egyes fejezeteinek írói, szerkesztői: Elias Plana, M. Carme Illa, Joan Roig, Sergi Mas, Josep Lluís Albajar.

A kötet szerkezete a következő. A könyv és Oriol Diví bemutatása után az ex libris történetéről, majd az ex libris készítés technikájáról olvashatunk, mind az öt nyelven. Ezt követően Diví alkotói pályájának bemutatása következik, évtizedek szerint tagolva: az 1960-as, 70-es, 80-as, 90-es évek, ill. a 2000-tól alkotott ex librisek reprodukcióinak időrendben haladó szerepeltetésével, időnként eredeti grafikákkal. Az 572 ex librisből 499 a fametszetű ex libris, a többi rézkarc, hidegtű, linómetszet, plasztikmetszet, és előfordul néhány klisé. A könyvjegyek időrendi sorrendben követik egymást, az első huszonháromat a grafikus maga nem számoztta, ezek sorszámo-

zása a kép alatt a szerkesztők által történt. A többi ex librisen látható a grafikus által adott opusszám.

Diví művei mindig nagyon kifejezőek, hitelesek akár a tulajdonosra, akár a készítő személyiségére utalóan. Kompozíciói világosak, egyszerűek, jól áttekinthetőek, gyakran idilli témát, életképszerű motívumot dolgoznak fel. Metszeteinek sajátos hangulatát éppen a hite és hivatása adja meg, ex librisen dominál az egyházi tematika és a meditatív jelleg. Kiemelt témája a karácsonyi üdvözet. Több ex librisen szerepel a különleges sziklaképződményekben gazdag hegyvidék, a Santa Maria de Montserrat bencés kolostor, pl. a magyar Csányi István számára készített egyik könyvjegyen (a felirat: Ex libris Dr. Csányi István; Record de Montserrat). Ezekon túl motívumkincsében találkozhatunk az olvasásra, magára a metszésre utaló motívumokkal, állatfigurákkal, virágbrázolásokkal, Sárkányölő Szent György alakjával stb.

Élete során számos nemzet ex libris gyűjtőivel tartotta a kapcsolatot. Gyakori megrendelői közt csak néhány név, a teljesség igénye nélkül: Pepita Pallé, Maria Tratsaert, Mario de Filippis, Gianni Mantero, Helmer Fogedgaard, Leo Arras, Paul Pfister, Manuel García de la Cruz stb. Tanára, A. Ollé Pinell számára szintén több könyvjegyet készített. Ahogy visszaemlékezéseiben írja, már gyerekkorában kapcsolatba került magyarokkal. Alkotásjegyzéke tanúsága szerint a következő magyarok számára készített ex librist: Bodnár Sándor, Bócsa József, Csányi István, Csányi Kató, Demeter Jenő, Ebergényi Tibor, Elekes Vencel, Gyenge Gabriella, Katona Gábor, Kelemen Béla, Krier Rudolf, Lenkey család, Lenkey István, Lenkeyné Semsey Klára, Lippóczy Norbert, Palásthy Lajos, Pittmann Márton, Semsey Andor, Szepesváriné Rác Mária, Türi-Tóth Tibor. De rendelt tőle ex librist Semsey Balázs, Gábor és Veronika is (a vezetéknevük az alkotásjegyzék névjegyzékében nem szerepel). A magyar megrendelők közül a Montserratba is ellátogató Csányi Istvánt és Semsey Andort barátjaként emlegeti (Oriol M. Diví: Barátaim, Kisgrafika, 1984/1-2. sz., 32.).

Oriol M. Diví egy olyan világot varázsol elénk műveiben, mely képes megérinteni a lelkünket, ex librisei, kisgrafikái személyes, vallási és művészi üzenetet egyaránt hordoznak. Művei a katalán ex libris egy fénykorának képviselői. A fentebb bemutatott összegző kötet ennek a kiemelkedő munkásságnak állít örökbecsű emléket. A mű néhány oldala interneten is elérhető a következő honlapon: <http://www.exlibrisdivi.com>. Figyelmeükbe ajánlom.

Vasné Tóth Kornélia

Oriol Diví grafikája, Op. 306, 65×60

EGYESÜLETI HÍREK

2012. évi pénzügyi beszámoló

Áthozat 2011. évről bankban, folyószámlán:.....	26 201 Ft
Áthozat 2011. évről kézipénztárban:.....	22 050 Ft
Nyitó pénzkészlet összesen:.....	48 251 Ft

2012. évi pénzmozgások:

Bevételek:	
Tagdíjak, adományok:.....	292 445 Ft
Kamatok:.....	64 449 Ft
Támogatás:.....	0 Ft
Bevételek összesen:.....	356 894 Ft
Kiadások:	
Banki költségek:.....	24 998 Ft
Kisgrafika folyóirat:.....	177 402 Ft
Postaköltségek:.....	91 897 Ft
Egyéb:.....	10 682 Ft
Kiadások összesen:.....	304 979 Ft
Egyenleg változás:.....	+51 915 Ft

Átvitel 2013-ra bankban, folyószámlán:.....	59 823 Ft
Átvitel 2013-ra kézipénztárban:.....	40 343 Ft
Záró pénzkészlet összesen:.....	100 166 Ft

Áthozat 2012. évről bankban, lekötött betét:..... 1 250 000 Ft
 Átvitel 2013. évre bankban, lekötött betét:..... 1 250 000 Ft

A Számvizsgáló Bizottság, tagjai Lang Ágnes, Kundermann Jenő, dr. Mayer József a 2013. február 15-én megtekintették a KBK pénzkezelésének dokumentumait (pénztárkönyv vezetése, bizonylatok alaki kitöltése, valóságosága, banki bizonylatok megléte), s ennek alapján megállapították, hogy a pénztárkönyv vezetése folyamatosan, naprakészen történik, a bizonylatok kiállítása megfelel az általános pénzkezelési szabályzatnak. A banki nyilvántartások rendben megtalálhatók. Mindezeket jegyzőkönyvben rögzítették.

Mint előző számunkban már jeleztük, a tagdíj 2013-ban nem változik, **legalább 2000 forint**, adományokat, felülfizetéseket köszönettel veszünk, a kamatok csökkenése, a költségek év közbeni várható emelkedése miatt. Akülföldiek tagdíjaszintén változatlanul **30 euro**.

Palásthy Lajos titkár

Olexa József grafikája, Ø70 mm

SUMMARY

Lajos Palásthy: Taking Leave of Our Editor: Dr. Imre Soós's Course of Life

Imre Soós passed away in early 2013. He was member of our society, KBK from 1960. He edited *Kisgrafika* journal for a long period, and he contributed hundreds of publications. He was also an indefatigable researcher of the life and works of Vincent van Gogh. His life course is illustrated here by excerpts from his own memoirs.

Mihály Csiby: Requiem Aeternam...

Mihály Csiby, artist and former Secretary of KBK, provides a memorial essay on Imre Soós as a pillar and standard-bearer of KBK as well as an exemplary character.

Péter Ürmös: Dr. Imre Soós's Journalism

The article presents an appreciation of Imre Soós researching and mediating the art of van Gogh, and of his writings of lasting value concerning events in KBK and activities of collectors and artists.

Kornélia Tóth Vas: Ex Libris KBK, an Exhibition of the Society of Hungarian Ex Libris Designers and Collectors

The exhibition entitled "Ex Libris KBK" was opened in the Metropolitan Ervin Szabó Library, Budapest on 6th February, 2013. In her opening address Kornélia Tóth V. gave a detailed overview introducing the 18 participating artists and their works with a glimpse of the contemporary scene of designers and various trends.

Nándor Salamon: Ten Years – A Hundred Exhibitions

In Répcelak, a small town in Vas County, Western Hungary, one hundred exhibitions were arranged by Open Space Cultural Association at the local Gallery Répce in 2001 through 2012. The hundredth opening event was held in December, 2012. It was a selection of Hungarian graphics of the last hundred years, most of them preserved in the private collection of the painter Péter A. Bak.

News, Press Review, Books, Society Matters.

Oriol Divi fametszete, X2 (1994), 90×70

AUSZUG

Lajos Palásthy: Wir nehmen Abschied von unserem Redakteur Dr. Imre Soós

Dr. Imre Soós verstarb im Jahre 2013, er war Mitglied der KBK seit 1960, Redakteur der Zeitschrift *Kleingraphik*, schrieb mehrere Hundert Publikationen, er war namhafter Forscher der Tätigkeit von Van Gogh. Sein Lebenspfad wurde aufgrund seiner eigenen Erinnerungen veröffentlicht.

Mihály Csiby: Requiem aeternam...

Die Abschiedsworte von Mihály Csiby – der ehemalige Sekretär der KBK – stellt Imre Soós als Stütze des Freundeskreises Bannerträger und als Vorbild vor.

Péter Ürmös: Die Publizistik von Dr. Imre Soós

Der Verfasser des Artikels würdigt die kulturvermittelnde Rolle von Imre Soós auf dem Gebiet der Forschung von Van Gogh und das, dass seine Schriften auch unvergängliche Quellen der Ereignisse der KBK, Tätigkeit der Sammler und Künstler sind.

Vasné Kornélia Tóth: Exlibris KBK. Die Ausstellung des Freundeskreises Kleingraphik.

Die Ausstellung der KBK wurde am 6-ten Februar 2013 in der hauptstädtischen Bibliothek Ervin Szabó eröffnet. V. Kornélia Tóth hat ein Rundbild mit der ausführlichen Vorstellung der Werke der anwesenden 18 Künstler über Zeitgenossen der Exlibris, über Vielfarbigkeit der Kunst gehalten.

Nándor Salamon: Zehn Jahre – Hundert Ausstellungen

Es wurde in Répcelak hundert Ausstellungen im Zeitraum 2001-2012 von Kulturverein „Nyitott Tér“ (Offener Raum) veranstaltet. Die 100. Eröffnung war im Dezember 2012. Die Kunstausstellung hat eine Auswahl der letzten 100 Jahre der ungarischen Graphik gegeben, überwiegend aus der Sammlung von dem Maler Péter A. Bak.

Nachrichten, Presseschau, Bücherregale, Vereinnachrichten.

Jorga Ferenc linómetszete, X3, 110×75

Olgyai Viktor grafikája, 90×70

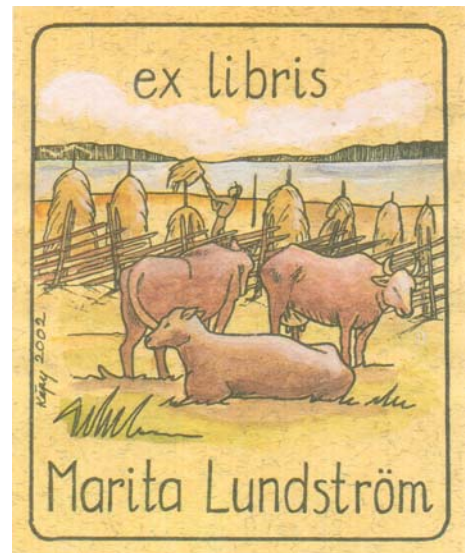
Vályi Csaba rézkarca, C3/2 (2011), 90×120

Oriol Diví fametszete, X2/2, Op. 64 (1972), 60×60

Oriol Diví fametszete, X2/2, Op. 41 (1969), 83×58

Käpy Tarus (finn) grafikája (2002), 80×65

Gy. Szabó Béla fametszete, X2/2 (1936), 105×65

Oriol Diví fametszete, X2/2, Op. 393 (1994), 107×63

Salamon Árpád linómetszete, X3/2, Op. 108/2012, 132×60